

Jaarverslag 2021

Commissie van toezicht bij
FPC de Oostvaarderskliniek

Inhoudsopgave

1. De kliniek en de Commissie van Toezicht.....	pag. 1
2. Jaarcijfers.....	pag. 3
3. Activiteiten in het kader van de advies – en toezichthoudende taak.....	pag. 4
4. De bemiddelingstaak	pag. 5
5. De rechtsprekende taak	pag. 6
6. Management- en totaaloverzicht KLAVER.....	pag. 6
7. Algemene conclusie	pag. 7

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de CvT bij de Oostvaarderskliniek te Almere. Hierin zullen de belangrijkste zaken die in 2021 zijn voorgevallen aan de orde komen.

Ten aanzien van de door onze CvT in het afgelopen jaar ontvangen klachten en de wijze van afhandeling daarvan, verwijs ik u graag naar de inhoud van dit verslag.

mr. drs. T. Fuchs,
voorzitter

---

1. De kliniek en de Commissie van Toezicht

1.1 De inrichting

De Oostvaarderskliniek (hierna: OVK) is een forensisch psychiatrisch centrum (FPC) en geeft uitvoering aan de tbs-maatregel. Gericht op de veiligheid van de samenleving behandelt FPC de Oostvaarderskliniek patiënten met aantoonbaar risicovol gedrag met als belangrijkste doel een veilige terugkeer in de maatschappij. De OVK biedt plaats aan ongeveer 140 patiënten.

De verdeling van plekken binnen de OVK was in het verslagjaar als volgt.

- 122 plekken voor intramurale tbs-patiënten;
- 15 plekken voor transmurale tbs-patiënten;
- 24 plekken voor patiënten in de FVK;
- Indien de bezetting het toelaat zijn er tijdelijk bedden beschikbaar voor patiënten met een andere strafrechtelijke titel.

Er waren voor het jaar 2021 geen administratieve plekken opgegeven

1.2 De Commissie van Toezicht

De CvT bestond verder uit de volgende personen.

- Voorzitter CvT, alsmede voorzitter van de beklagcommissie:
mr. T. Fuchs, lid sinds 12 oktober 2009 en per 1 januari 2017 benoemd tot voorzitter.
- Leden, te weten:
  - E.H.M. Menting, lid sinds 1 september 2017
  - J.A. Neslo, lid sinds 1 oktober 2017
  - J.A. van Breukelen, lid sinds 8 juni 2009
  - B.J. Koevoet, lid sinds 1 januari 2011
  - A. Schop, lid sinds 1 september 2015
  - R. Jager, lid sinds 14 oktober 2019.

Van de CvT maken deel uit: een plv. rechter tevens advocaat, een psychiater en gepensioneerd psychiater, advocaten, sociaal psychiatrisch verpleegkundigen en een opnamecoördinator.

In het verslagjaar heeft de heer C.R. van Gonter de commissie verlaten. Wij danken hem voor zijn inzet. De commissie heeft besloten geen sollicitatieprocedure te starten omdat de huidige bezetting voldoende is qua aantal.

Gedurende het verslagjaar is de commissie ondersteund door het bureau commissies van toezicht in de Rechtbank Midden-Nederland locatie Utrecht (het secretariaat), waarbij mw. mr. C.S.T. Geenen) de werkzaamheden van ambtelijk secretaris van de commissie heeft uitgevoerd.

1.3 Deskundigheidsbevordering

In het kader van de deskundigheidsbevordering van de commissie volgen de voorzitter, leden en secretaris gedurende het verslagjaar normaliter verschillende bijeenkomsten en cursussen. Door de Covid-19 pandemie was dat ook in het jaar 2021 nauwelijks mogelijk.

- Cursus penitentiair recht (secretaris)

2. Jaarcijfers

In het jaar 2021 zijn in totaal 12 beklagzittingen gehouden. Alle zittingen werden met een voltallige/meervoudige beklagcommissie behandeld. Tijdens de reguliere zittingen werden ook klachten met betrekking tot dwangbehandeling behandeld. Bij deze zittingen nam een psychiater plaats als bijzitter in de beklagcommissie.

In het verslagjaar zijn in totaal 144 klachten bij het secretariaat binnen gekomen en een totaal van 152 klachten afgedaan.

Hieronder een overzicht van de ingekomen klachten in het jaar 2021 ten opzichte van het jaar 2020, onderverdeeld naar soort uitspraak.

Afdoening	2020	2021
Ongegrond	21	52
Gegrond	2	14
Deels gegrond	0	4
Niet-ontvankelijk	40	49
Ingetrokken (ter zitting)	0	26
Ingetrokken na bemiddeling	20	3
Afdoening na rogatoir verzoek	8	1
Overgedragen	1	3
Totaal	112	152

De meest voorkomende klachten betroffen:

- Bewegingsvrijheid (42 klachten) *dit was in 2020 nog 12 klachten;*
- Ordemaatregel (21 klachten).

3. Activiteiten in het kader van de advies- en toezichthoudende taak

Toezicht/Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een aantal onderwerpen besproken waar de commissie van toezicht zich in 2021 mee heeft beziggehouden. Het betreft onderwerpen waar de commissie aandacht voor heeft gevraagd. Ten aanzien van deze onderwerpen heeft de commissie op meer of minder directe wijze geadviseerd dan wel haar toezichthoudende taak uitgevoerd.

Eens per maand, met uitzondering van de maand augustus, vergadert de commissie van toezicht met de (plaatsvervangend) directeur en juridisch medewerkers van de kliniek. Gelet op de maatregelen tegen de verspreiding van het corona-virus (COVID-19) was het mogelijk om de vergadering online bij te wonen middels *Skype for Business*.

In de vergaderingen met de directeur wordt aan een aantal onderwerpen standaard aandacht besteed. Deze onderwerpen zijn, voor zover relevant: uitspraken van de RSJ, het verslag van de maandcommissarissen, ingekomen stukken en mededelingen van de voorzitter en de directie. Meer specifiek hebben de volgende onderwerpen de aandacht van de commissie van toezicht gehad en deze onderwerpen zijn uitgebreid/veelvuldig besproken in de vergaderingen:

3.1 Corona

Om de verspreiding van het corona-virus te beperken, zijn gedurende het verslagjaar verscheidene maatregelen getroffen. De maatregelen betroffen onder andere de bezoekenregelingen, de verlofregelingen, aanpassingen van het dagprogramma, het testbeleid van de inrichting, en het dragen van mondkapjes door personeel en patiënten. Gedurende het jaar zijn er meerdere klachten binnengekomen bij het secretariaat over zaken gerelateerd aan deze maatregelen.

Daarnaast had de kliniek een Actieteam corona dat wekelijks (of vaker) bij elkaar kwam voor het evalueren van de situatie en het opstellen van actieplannen. Het coronavirus had ook invloed op een hoger ziekteverzuim onder het personeel. Hierdoor werd de kliniek genoodzaakt om periodes een zondagdienst te draaien op dinsdagen of op woensdagen.

Vanaf februari 2021 zou gestart worden met vaccineren van de patiënten en medewerkers. De levering van de vaccins liep vertraging op, maar uiteindelijk zijn alle patiënten en medewerkers die dit wilden uiterlijk in april gevaccineerd. Onder het personeel en de personen was er een hoge vaccinatiegraad.

3.2 A-dwangbehandeling

In 2021 was er sprake van vier (voorgenomen) beslissingen tot a-dwangbehandeling. De betreffende patiënten zijn volgens het protocol bezocht door de maandcommissaris, die verslag heeft gedaan van de bevindingen en dit aan de voorzitter heeft gestuurd. De voorzitter heeft steeds binnen vijf werkdagen de conclusie naar de kliniek gestuurd.

In alle gevallen van de voorgenomen beslissing was de conclusie dat zorgvuldig is gewerkt aan besluitvorming over toepassing van a-dwangbehandeling, en dat er na onderzoek om die reden geen bezwaren zijn gebleken tegen het toepassen van de voorgenomen dwangbehandeling.

De Commissie van Toezicht heeft in samenspraak met de kliniek de procedure rondom het aanzeggen van de a-dwangbehandeling aangepast. De termijn voor het eventueel kenbaar maken van bezwaren door de CvT is teruggebracht naar drie dagen. De termijn van drie dagen start op het moment dat het secretariaat van de CvT het voornemen van de kliniek ontvangt.

3.3 Incidenten 2019 en 2020

Tijdens de vergaderingen is meermaals aandacht besteed aan rapporten en onderzoeken over de incidenten uit de jaren 2019 en 2020. Naar aanleiding van de onderzoeken is er een kliniekbreed plan van aanpak opgesteld. Dit keer is gekozen voor een bredere aanpak naar aanleiding van de verschillende incidenten. Cultverandering en forensische scherpste stonden centraal in deze aanpak. De Commissie van Toezicht is gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen met betrekking tot het plan van aanpak.

3.4 Verandering procedure wettelijke aantekeningen (WA)

De procedure omtrent de wettelijke aantekeningen (WA's) is aangepast en aangescherpt. De cyclus van het opstellen van de WA's is van vier keer per jaar teruggebracht naar twee keer en valt nu samen met het opstellen van het behandelplan (BHP).

3.5 De wet verplichte GGZ

Per januari is de wet BOPZ vervangen door de Wet verplichte GGZ. In samenspraak tussen de kliniek en de commissie is besloten dat de huidige samenstelling van de Commissie van Toezicht ook zal fungeren als klachtencommissie. De kliniek heeft een klachtenregeling Wkkgz en Wvvgz opgesteld. Bij complexe klachten zal dit in samenwerking gaan met de Van der Hoeven kliniek.

4. De bemiddelingstaak

Het maandcommissariaat werd beurtelings gedurende een maand door een lid van de commissie van toezicht verzorgd. In verband met de werkzaamheden als voorzitter van de beklagcommissie heeft de voorzitter niet als maandcommissaris gefungeerd. Door de maandcommissaris werd tweemaal in de maand spreekuur gehouden op een vastgesteld tijdstip. Tijdens het spreekuur heeft de maandcommissaris zich op de hoogte gesteld van de sfeer en de gang van zaken in de kliniek, klachten besproken met de patiënten en waar mogelijk klachten bemiddeld. Hiervan werd schriftelijk verslag gedaan. Deze verslaglegging werd in de vergadering mondeling toegelicht. Er is, naast de maandcommissarisverslagen, geen aparte administratie bijgehouden over hoe vaak en door wie de spreekuren zijn bezocht.

De corona-crisis heeft ervoor gezorgd dat de maandcommissarissen hun werkwijze aan hebben moeten passen in overeenstemming met de geldende maatregelen tegen de verspreiding van het corona-virus

(COVID-19). Na de uitbraak heeft de kliniek een vergaderruimte in het voorgebouw ingericht voor de komst van de mc waarbij rekening kon worden gehouden met de 1,5 meter afstand. Eveneens was het voor de mc in samenwerking met de COSO mogelijk

De werkzaamheden van de maandcommissaris leverden een bijdrage aan de oordeelsvorming van de commissie van toezicht over het klimaat in de kliniek. Ook is het de maandcommissaris gelukt een bijdrage te leveren aan de oplossing van problemen van patiënten, alsmede aan de beantwoording van vragen. De maandcommissaris heeft in enkele gevallen kunnen bemiddelen ('ingetrokken na bemiddeling'). Het komt ook voor dat patiënten hun klachten intrekken, al dan niet, nadat zij met de maandcommissaris hebben gesproken ('ingetrokken'). In 2021 zijn 3 klachten na bemiddeling ingetrokken, dit was een aanzienlijke daling ten opzichte van het voorgaande jaar. Gelet op de daling van het aantal ingetrokken klachten na bemiddeling is de CvT met de directie in gesprek gegaan. De leden hebben afgesproken om het resultaat van de bemiddeling duidelijker te noteren. Daarnaast zorgt de inrichting ervoor dat er altijd iemand van het personeel op de afdeling is met wie bemiddeld kan worden. Er zijn uiteraard door de gesprekken met de maandcommissaris ook formele klachten voorkomen.

5. De rechtsprekende taak

Op de tweede maandag van de maand zijn de beklagzittingen gepland. De beklagcommissie bij de OVK is altijd meervoudig en bestaat uit een voorzitter en twee bijzitters. Mevrouw mr. T. Fuchs heeft dit jaar 9 keer de beklagcommissie voorgezeten, in de maanden mei, juni en novemebr heeft mr. J. Neslo de beklagcommissie voorgezeten. De overige leden van de CvT hebben wisselend als bijzitter deelgenomen aan de beklagcommissie. Tijdens de beklagzitting, en voorafgaand aan de zitting, neemt de beklagcommissie kennis van de in het dossier aanwezige stukken (klaagschrift met bijlagen en verweer) en van eventuele uitspraken van de RSJ.

In 2021 heeft een deel van de zittingen digitaal plaats gevonden in verband met de coronamaatregelen. Met soms enige digitale rompslomp is dit meestal relatief goed verlopen. Hoewel 'fysieke' zittingen op locatie het meest wenselijk zijn, was (en is) dit een goed alternatief om de afdoening van klachten wel door te laten gaan.

Verder heeft de beklagcommissie op grond van artikel 59 lid 3 Bvt ook een groot aantal (eenvoudige) zaken buiten zitting afgedaan. Het gaat in deze om kennelijk niet-ontvankelijke, kennelijk ongegronde/gegronde klachten.

6. Management- en totaaloverzicht KLAVER

Met ingang van 2012 verzoekt de Dienst Justitiële Inrichtingen aan de commissie om bij haar jaarverslag het managementoverzicht en totaaloverzicht uit KLAVER¹ te voegen.

---

¹ Staat voor **KLA**chten **Ver**werken **En** **R**apporteren en is het klachtenregistratiesysteem van de commissies van toezicht.

De commissie zal aan dit verzoek tegemoetkomen maar plaatst daarbij wel een kanttekening. KLAVER baseert de berekeningen op alle klachten waarin enige activiteit is geweest in het verslagjaar, in casu 2020. Dit betekent dat in de gevraagde overzichten ook gegevens worden meegenomen van klachten met een kenmerk uit het voorgaande jaar (2020). Hierdoor worden klachten met een kenmerk uit het verslagjaar die in het huidige kalenderjaar maar vóór het schrijven van dit verslag zijn afgedaan niet meegenomen.

De commissie baseert de berekeningen en gegevens in haar verslag uitsluitend op klachten die zijn aangemaakt in het verslagjaar. Dit betekent dat de verzochte overzichten afwijken van hetgeen in andere hoofdstukken van dit verslag is te lezen.

7. Algemene conclusie

2021 is wederom een bijzonder jaar geweest door de coronamaatregelen binnen de inrichting en de beperkingen die dit met zich mee heeft gebracht voor de patiënten. De commissie heeft een positief beeld van de inspanningen die de directie en het overige personeel binnen de inrichting levert teneinde het verblijf, ondanks de corona-maatregelen, van gedetineerden goed te laten verlopen.

Daarnaast merkt de Commissie van Toezicht op dat de directie heeft gezorgd dat de commissieleden zich tijdens vergaderingen goed hebben kunnen voorlichten over de belangrijke onderwerpen binnen de kliniek. Met name het kliniekbrede plan van aanpak met betrekking tot de verschillende incidenten en de implementatie daarvan is uitvoerig ter sprake gekomen tijdens de vergaderingen.

Utrecht,

De secretaris

De voorzitter

